

TAULA: EDUCACIÓ I FORMACIÓ

Pere Gifre, Director de l'Institut Alexandre Deulofeu (Figueres)

Pere Condom, Director del Programa Catalunya Emprèn de la Generalitat de Catalunya

Moderadora: Montse Palma, professora de Psicologia (UdG)

“EDUCACIÓ I ENSENYAMENT. REVERTIR ELS INDICADORS NEGATIUS, CREUERE EN EL POTENCIAL DELS JOVES”

Els professionals del sistema públic d'ensenyament, sobretot, han afrontat l'arribada d'immigrants en els darrers quinze-divuit anys quan la suma de la població de l'Alt i el Baix Empordà ha passat de 204.119 habitants a 267.259, en el que suposa un increment del 76,37% entre 2000 i 2017. Han acollit i socialitzat nois/noies i famílies. Han fet possible que avui comptem més de 90 nacionalitats a Figueres, 122 a l'Alt Empordà. I, encara que amb medis insuficients, la tasca dels treballadors de l'ensenyament ha estat lloable. El repte de la inclusió ha començat a l'escola, ara s'ha de traslladar a la societat. L'escola ha actuat de coixí social per amortir l'onada migratòria. Hem de reconèixer socialment la feina feta per mestres i professors. Si en pocs anys s'ha pogut incorporar aquesta ingent arribada de població i no han trontollat, o no del tot, les estructures, bona part del mèrit radica en l'ensenyament. I damunt d'aquesta fortalesa s'ha de vestir l'edifici social dels propers anys. Una bona escola, i unes bones instal·lacions hi ajuden, és bàsica per poder avançar. I les administracions han de creure en la capacitat transformadora de l'escola a través de l'augment significatiu de la part que s'assigna en els pressupostos.

L'ensenyament empordanès ha de revertir els indicadors negatius que ens col·loquen en posicions que s'han de superar (bàsicament el fracàs escolar entre 16-24 anys i el nombre d'alumnes que a 17 anys han abandonat els estudis). Per fer-ho caldrà un esforç més per part dels docents i les famílies. L'accés al precari mercat laboral no ha de ser excusa per no afrontar el repte. Les mesures han d'anar des del canvi metodològic en el sistema d'ensenyar/aprendre, i per aquí la generalització en aquest curs escolar de l'ensenyament per competències a Secundària hi té molt a fer, però també emprendre decididament el paper del professorat tutor-orientador: la necessitat de formar-se per la vida ha de ser una pràctica diària, no un objectiu a mitjà termini. I aquí caldrà lluitar contra-corrent, i posar sobre la taula valors com treball, esforç i superació. Que han de superar antivalors com desgana, diner fàcil i acostumar-se a viure del subsidi.

Contra els pessimistes, només la formació facilita, si bé no assegura, l'ascensor social. I aquest missatge ha de transcendir les parets dels centres educatius, cal que les famílies el facin seu, i que l'administració: local i nacional, juntament amb les empreses, faci el possible per posar-hi les places necessàries perquè sigui així: primer

en places d'UEC o de PFI, o facilitar els projectes singulars, just al final de l'ESO. Després, per assegurar que els graduats en ESO segueixin estudis a prop de casa: en batxillerat i Cicles Formatius. Sobretot, s'ha d'assegurar ampliar, diversificar i no repetir l'oferta de cicles formatius, tant de grau mitjà, com també de grau superior. I això s'ha de fer en el marc d'una planificació comarcal que tingui en compte les necessitats de les empreses i les possibilitats d'accedir al món laboral. És evident que cal disposar de més tècnics professionals. No pot tornar a passar que una inversió forana important se'n desdigni per manca de formació. Les dades d'inserció laboral de 2016 demostren que hi ha un elevat nivell d'inserció dels estudiants que acaben CF, tant de grau mig, com de superior.

Pel que fa als batxillers, amb dades de juny de 2018, sabem que més de 800 joves de l'Alt i el Baix Empordà, que han aprovat les PAU, estan en condició d'entrar a la universitat el mes de setembre. El problema ve en el retorn. En acabar la seva formació, quants s'estableixen a l'Empordà? Quan mirem les dades del nivell d'instrucció universitària ens trobem que a l'Alt i Baix Empordà ho són un 15% de la població, per sota de la mitjana catalana: 20,32%, i molt per sota del Gironès: 21,99% i del Barcelonès: 26,69%. Hi ha, és clar, l'efecte atracció de la ciutat. I també l'estructura productiva comarcal que tendeix excessivament al sector serveis i al turisme. Només si es reverteix el model, l'Empordà deixarà de ser exportador de capital humà qualificat, i receptor de capital humà de baixa qualificació. Aquest és el repte i aquesta és la qüestió. I l'Empordà té la manera de revertir-ho amb el seu gran potencial, i la reserva de joves és el seu primer gran actiu per a la transformació.

Pere Gifre